

5.sborník Zeměpisné společnosti
*** Po cestách vlasti ***

Vydejte se s námi po cestách vlasti, čekají Vás nejen chvíle v krásné přírodě, neobvyklá setkání se vzácnými živočišnými i rostlinnými druhy, zajímavé kulturní poznatky, ale i intenzivní život v kolektivu mladých lidí. Čekají na Vás malebná údolí plná dětské radosti a nespoutané veselosti, obtížné výstupy při překonávání překážek a vlastní pohodlnosti, kdy odměnou je krásný, ale prchavý pohled na to, co jsme dokázali, tajuplné skalní rokle, ve kterých poznáte sílu kamarádství.

Naše skupina putuje po těchto cestách již bezmála 30 let. Za tu dobu urazila skutečně i obrazně velký kus cesty. Prošli jsme téměř všechna význačná pohorí Čech, Moravy, Slovenska, navštívili jsme řadu chráněných území, shromáždili vlastivědný materiál kulturních památek, národopisných oblastí, uskutečnili jiné, dokonce zahraniční zájezdy do NDR, NSR a Rumunska. Vypracovali jsme podrobný výchovný systém, který rozšiřuje základní znalosti zejména v historické a vlastivědné poznávací činnosti.

Do dnešního dne jsme přijali 319 vlastivědců a 57 lektorů. Máme vlastní stanovy a bohatou tradici akcí, pochodových

zvyků, pravidelně pořádáme výstavy ze své činnosti. Mnohé jsme udělali pro vytvoření kolektivu, staráme se o výchovu vedoucích z vlastních řad, spolupracujeme s domem pionýrů a mládeže a snažíme se propagovat dobré zásady naší práce v rámci celé pionýrské organizace. Ze své práce vydáváme pravidelně sborníky. Tento, již pátý sborník, přibližuje život naší skupiny v posledních pěti letech.

Vydejte se s námi, alespoň na těchto stránkách, po cestách vlasti a posuďte jakých výsledků jsme dosáhli.

25

Na ne-bi žlutý kruh pá-lí
Končí rok jsou práz-dni - ny
za-se ce-lý týdný ve-dem ži-vot bí-dný
ne-do-ve-dem si však zvyknout na ji - ny jen
po-horky a cel-tu a po rá-nu mltu
a po-hled do kraji - ny

PO CESTÁCH VLASTI

1. Na nebi žlutý kruh pálí,
končí rok, jsou prázdniny,
zase celý týdný vedem život bídný,
nedovedu si však zvyknout na jiný,
jen pohorky a celtu
a po ránu mltu
a pohled do krajiny.
2. Když se k nám přiblíží skály
dupeme víc na pedál,
s hřebeny a štíty vedeme boj skrytý,
kilometry, kilometry stále dál.
A před sebou jen záda
svýho kamaráda,
tak to je náš ideál.
3. Prošli jsme Slovensko, Čechy,
Morava, to je náš svět,
hory, dolů, lány, lesy, městské brány,
vesnic známe asi třista dvacet pět.
Naše kosti chrastí
po cestách vlasti
bezmála třicetku let.
4. Třebaže důchod se blíží
náš úděl se nemění,
i když bouře běhání, jdeme cestou lesní,
nezloží nás práce ani ženění.
S kamarády svými zpíváme si rýmy
na cestách po kamení.

rok v ZS

Jak začíná náš školní rok? Zahajovacím shromážděním. To bývá koncem září. Hned další akcí je olympiáda. Stávají se z nás lehcí atleti a změříme si své síly. Někdo umí, někdo ne.

V říjnu jezdíme také na Podzimní pochod. Najdeme si nějakou oblast v Jihomoravském kraji, kde bychom to chtěli poznat, a jedeme. Poznáváme přírodu, památky, spíme ve škole, vaříme si na ohništi, hrajeme hry, ale i chodíme. Zkrátka strávíme tři dny v přírodě.

Někdy kolem 7. listopadu, což je den založení ZS "PCV", bývá konference spojená se zahájením výstavy. Na konferenci hodnotíme minulý rok, odměňují se nejaktivnější členové. Na programu je i zábavná část. Výstava ukazuje, co jsme celý rok dělali. A to formou fotek, výzkumu, listů z kronik apod.

Kondiční vycházka je k tomu, abychom si zkontrolovali a prověřili kondici na Zimní expedici. Ta bývá o zimních prázdninách až do Silvestra. Jedeme do školy, kde nás vezmou, ale tak, aby to bylo trochu na horách. Když je sníh tak lyžujeme. Samozřejmě máme i další program, buď po oddílech nebo kroužcích. Kroužky mohou být různé, např. dramatický, hudební, výtvarný. Na Silvestra je Olympiáda a pak se připravujeme na "Svatvečer". To se zpívají lidové koledy, dodržují lidové zvyky, přijdou tři králové apod. a rozdávají se dárky. Potom již čekáme na Nový rok. První chvíle Nového roku trávíme venku u ohně. Jsou to příjemné chvíle. Po příjezdu do Brna následuje poexpediční shromáždění, kde se sejdeme všichni vymydlení a učesaní. V lednu jsou jednoměsíční zéésácké prázdniny.

Druhá část našeho roku začíná také zahajovacím shromážděním, po němž následuje bruslení. Celá zéeska se sejde na Říčkách, pořádá se hokejový zápas, někdy i umělecká exhibice. Je to taková zajímavá forma výletu.

Na velikonoce bývá Jarní pochod. To je obdoba Podzimního pochodu jen s tím rozdílem, že poslední den vypukne to, na co se všichni po celý rok těší - Mrskut!

Zapojujeme se také do hry Partyzánský samopal. Jeho základní kolo, které si připravujeme sami, probíhá vždy koncem dubna. Jde zde o prověřování znalostí a dovedností.

Jednou ze zajímavých akcí, ze kterých se již také pomalu stává tradice, je výlet na kolech.

Na 9. května, kdy je také den volna, jezdíme na Květnový pochod. Tam spíme pod stany, a to většinou u nějakého rybníka. Zde se dělá hlavně výzkum, hrají se hry a učíme se něco z turistiky. Součástí je také večerní hra.

Co je to závod hlídek? Hra, kde soutěží dvou, tří i jedn členná hlídka. Hodnotí se zde jak turistické dovednosti, tak znalosti z historie, přírody a turistiky. Bývá většinou dvoudenní.

Pak již následuje jen kondiční vycházka. Ta bývá již 2 roky spojována s neckyádou. Splavujeme nějakou řeku na nejrůznějších plavidlech.

A letní expedice náš zeměpisný tábor? Ta je buď stanová nebo pochodová! Na stanové se snažíme naučit toho co nejvíc z tábornictví, na pochodové navštívujeme co nejvíce kulturně historických i přírodně zajímavých míst.

OBLÉVÁČEK

ANTARKTIDÁK

Úvod

Na každé zimní expedici píšeme "Zeměpisné noviny". Každý den zpracovává jiná družina. Na zimní expedici v Morávce vycházel "Obléváček Antarktidák".

Zajímavosti dne
Přesprava na Visselaje

Při dnešní přespravě na Visselaje jsme se nutně namáhali. Životu nebezpečná jízda začala při nástupu do autobusu. Snažili jsme se neprorazit v zadní části autobusu otvor, ale jen s vypětím všech sil se nám to podařilo. Většina nově přistupujících si optimisticky myslela, že se tam vejde, a tak v autobuse nebylo příliš vzduchu. Když se nám podařilo vybatolit z tohoto dopravního prostředku, čekal nás nový šok - tentokrát dvě prkna (a jiné náležitosti), pomocí kterých jsme tvořily ve sněhu různé tvary - převážně lavory.

Kouček poezie

1. Ráno hezky při aluničku
hráli jsme si na honičku
a pak jako hejma hus
stopovali autobus.
2. Dnešní výstup na Visselaj
byla fuška a je ja!
Mamut cesturazil
tisíc stromkůrazil
Hádza skáče po hlavě
Jak to asi dopadne?
Vájo pádí dolů
ve sněhu si razí štolu
Taušová zas dělá kaichty
kolem uší jí to sviští.
Legrace jsme užili
pak se domů vrátili

Kouček mlade' kuchařinky

Tajemství kuchyně ZS

Konkrétně se jedná o polévku, která je chutí nedefinovatelná, leč pro hladovce výborným pokrmem a ještě lepším zahušťovadlem obsahu želudku. Recept Vám ale předložit nemůžeme, jak je již patrné z názvu - "Tajemství kuchyně ZS". Na této delikatese jsme si pochutnali společně na dnešním obědě.

Inzerce pro začínající kuchařky

Prodám dřevěný hrnec. Upotřebitelný jako cedítko či podobně. Zn.: "Levně"

Dále prodám mouku druhé jakosti s podnájemníkem panem Mořem Moučným. Zn.: "Zachovalá polohrubá"

Z černé kroniky

Neznámí bandité dali do pohybu jednotunovou kouli o průměru 2 m a tímto zničili chudé hospodářství chudého rolníka XY.

Při obtížném sestupu z Bílého kříže zapadl do sněhové laviny dvanáctiletý Ivan K. Naštěstí byl vyproštěn svou duchapřítomnou kamarádkou Sylvou Š. Díky této skutečnosti nedošlo ke ztrátám na mladých životech.

(Ukázky vybrány z deníku Obléváček Antarktidák č. 1, 2, 3)
Zimní expedice - Malé Morávka 1977

1977-78

Skupinový vedoucí: Miroslav Toman, hospodář: Pavel Šmíd, oddíloví vedoucí: Pavel Šmíd (1), Petr Boháček (2), Miroslav Toman (3), Vít Havel (4), instruktoři: Ivana Klímová, Václav Štěpánský, Jiří Mičánek, Helena Trísková, Ivo Hložánek, Radim Fišer, Petr Jirásek, Ivo Studený, Lenka Vodičková, Jitka Musilová, Petr Tauš.

Skupinová rada: předseda: Jan Svoboda, praporečník: Vítek Urban, vedoucí deníku: Zora Pospíšilová, předsedové oddílů: Tomáš Horký (1), Marcela Cedivodová (2), Petr Staněk (3), Helena Valíčková (4).

Tento rok byl spojen se změnami ve vedení skupiny a kolektivu vedoucích. Skupinovým vedoucím se stal Vítek Havel a v kolektivu vedoucích začala pracovat řada nových instruktorů.

Na podzimní pochod jsme se vypravili na Malou Hanou. Hra po Brně byla tentokrát dopoledne, a proto neměla úspěch. Měla provéřit naše znalosti Brna. Na zimní expedici jsme byli v Malé Morávce v Beskydech. Proběhl zde lyžařský výcvik a hra "Objevování Antarktidy".

Plán na jaro jsme si smluvili na poradě "u veliké díry", kde se mnozí z nás naučili základům slaňování. Malebnou krajinu Pavlovských vrchů a lednických luhů jsme obdivovali na Jarním pochodu. Velikonoční mrskut se tentokrát neomezil jen na naše děvčata, nezapomněli jsme ani na mikulovská. Na Květnovém pochodu jsme měli tábor blízko Nihova, nedaleko od romantického údolí Haldy. Přírodovědné oddíly zde dělali herbáře. V noci proběhla noční hra, při které byl celý tábor evakuován. Závod hlídek byl dvoudenní,

proběhl v povodí Oslavy a Jihlavy a dokonale prověřil naše znalosti a dovednosti z turistiky a vlastivědy.

Letos se mnozí z nás naučili slaňovat. První základy získali někteří z nás "u veliké díry" a zbavení nováčkovské trémy se mohli zdokonalit na Babím lomě. Jiní se učili jezdit na kanoi, plánovaný sjezd Dyje se však neuskutečnil. Zajímavá byla též exkurze do keramičky v Kunštátě a soutěž o nejlepší kresbu a fotografii ze života ZS.

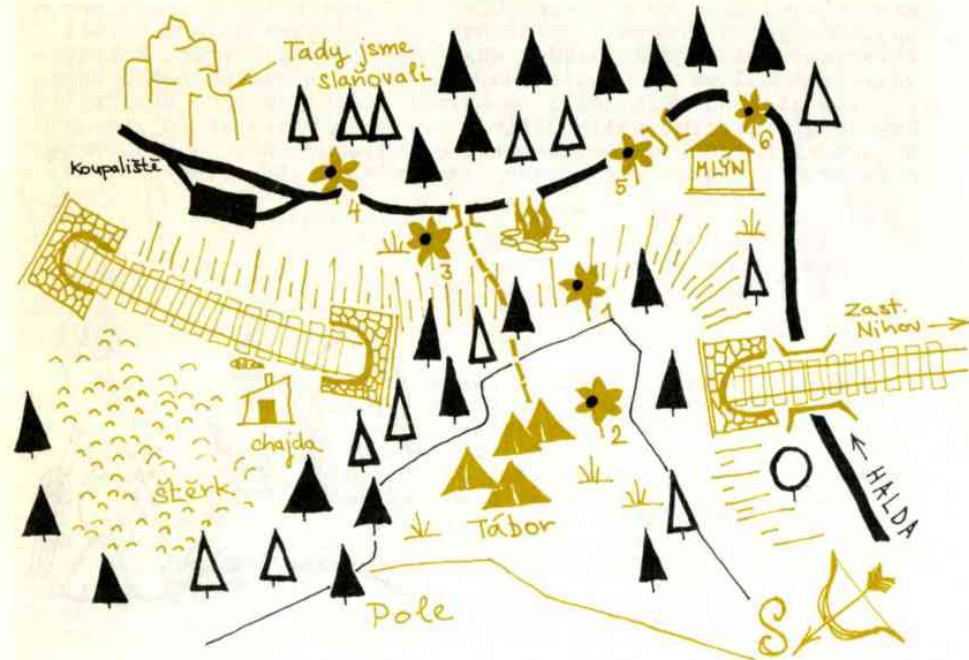
XXVI. letní expedice

Letní expedice byla ve východních Čechách. Tábor jsme si vybudovali na lesní loučce u Kozínku. Přes neustálý déšť jsme tábor dostavěli a rozešli jsme se na krátké pochody do okolí. Poznali jsme

Jarní rostliny okolí Nihova

1. hluchavka bílá, ptačinec velkokvětý, violka vonná, jahodník obecný, šťavel kyselý, plicník lékařský, pomněnka lesní
2. smetánka lékařská, jitrocel kopinatý, jetel plazivý, kontrihele obecný, jahodník obecný
3. pomněnka bahenní, lecha jarní, mokřýš střídavolistý, violka psi
4. blatouch bahenní
5. blatouch bahenní
6. violka rolní, černohlávek

Zpracovaly dne 8.5.1978: H. Valíčková, J. Burková, P. Tomášková, S. Šikralová
Mapku nakreslil: T. Káňa

kraj Aloise Jiráska a Boženy Němcové, jejich rodiště i místa spjatá s jejich romány. Na druhém pochodě jsme se obdivovali rozervané kráse Adršpašských skal, Broumovských stěn. Pokračovali jsme dál ve výcviku slaňování, mnozí z nás už mohli zúročit své získané zkušenosti na náročnějších skalách. Mezi oddílová hra "O listinu krále Jiřího" proběhla dramaticky, včetně počátečních drobných neshod mezi oddíly. Nakonec se však rozpory urovnaly a po vyrovnaném boji zvítězil IV. oddíl.

1978-79 V tomto školním roce vznikl oddíl hospodářského zeměpisu (5), naproti tomu se během roku rozpadl oddíl Ochrany přírody (2), jednotliví členové odešli buď úplně, nebo přešli do jiných oddílů.
Skupinový vedoucí: Vít Havel, hospodář: Pavel Šmíd, oddíloví vedoucí: Pavel Šmíd - "Šidi" (1), Petr Jirásek - "Jirda" (2), Helena Třísková (3), Radim Fišer - "Hadža" (4), Ivo Studený (5), instruktoři: Ivana Klímová, Jitka Burková, Petr Steinhäuser, Helena Valíčková, Jitka Musilová, Petr Tauš, Pavel Žampa, Ivo Hložánek, Marek Dvořák, Zora Pospíchalová, Václav Štěpánský, rada: předseda: Lenka Mrňousová, praporečník: Vítek Urban, vedoucí deníku: Marcela Cedivodová, předsedové oddílů: Jiří Studený (1), Ivo Prokop (2), Radka Taušová (3), Pavlína Tomášková (4), Josef Jeřábek (5).

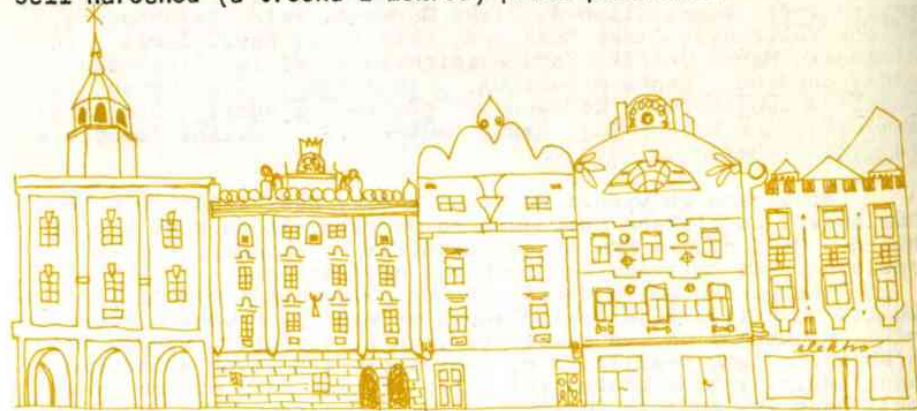
Letos jsme se vydali do vesmíru díky naší celoroční hře "Galaxie". Za získané body jsme se dopravovali na nové a nové hvězdy. Mezi podzimními akcemi zazářila "drakiáda". Proběhla společně s ZS Moravou. Podzimák byl na Třebíčsku.

Tohoto roku se ZS dožila 25 let. Slavnostní výročí jsme náležitě oslavili: nejstarší členové se sešli v Prudké u Doubravníka, vzpomněli na svá mladá léta, na I. expedici, kterou zde před mnoha lety prožili, a my jsme spolu s Moravou a Obzorem uspořádali výstavu zahrnující celých 25 let naší činnosti; vydali jsme IV. sborník ZS.

Na závěr roku jsme si vyjeli do Ochodnice hledat ztracenou bednu Roalda Amundsena. Na lyžování nebyl čas ani sníh a o to více

se nám tato hra líbila. Protože však Zimní expedice nemůže být zcela bez lyžování, dojížděli jsme za sněhem až do Malé Fatry. S místní PS Iskra jsme navázali přátelství, které se udrželo dodnes.

Za to v lednu a únoru bylo sněhu habaděj. Chodili jsme bruslit a lyžovat. O velikonocích chlapci připomněli děvčatům lidové zvyky. Na Partyzánském samopalu jsme si na vlastní kůži vyzkoušeli náročnou (a trochu i mokrou) práci požárníků.

JINDŘICHŮV HRADEC

Na "květnák" jsme jeli ke Studenci. Též byl ve starém lidovém duchu (vynášení Mořeny, lidová veselice). V červnu bylo tepleji a tak na závodě hlídek u rybníka Kopyto, kam se každá dvojice musela dostat sama, jsme si užili plno legrace a koupání.

Jednou z netradičních akcí roku byl kloboukový bál. Zde si každý, ovšem v klobouku, během her a soutěží mohl zařadit v rytmu diskohudby.

XXVII. letní expedice

Letos se konala expedice na Šejbu u Žirovnice. Byla pochodová, což většina členů přijala s radostí. V prvních dnech se stavěl tábor - stany, jídelna, umývárna, latríny apod. Po té oddíly postupně opouštěly tábor a odcházely na vícedenní pochody. Letní expedice se samozřejmě neobešla bez hry, která by ji celou provázela. Tato byla motivována žirovnickou pověstí o řezníku Brychtovi. Dvanáctý den se proto všechny oddíly postupně vracely do tábora, neboť následující den byl věnován celotáborové hře. Rozdělení do družin probíhalo tak, že děti vracející se z rozcvičky byly stavěny do zástupu a rozpočítávány. Utvořilo se tak 6 družin. Každá si měla zvolit svůj název, který by měl nějaký vztah k žirovnické pověsti. Mnohé z názvů byly velmi legrační. Tento den jsme byli na exkurzi v žirovnické knoflíkárně. Po prohlídce probíhala hra. Další den odcházely oddíly opět na pochody. Vrátily se zpět až 18. den, neboť 19. den probíhala opět táborová hra. Ráno se celá ZS odebrala na prohlídku zámku v Žirovnici a potom to začalo. Družiny běhaly po Žirovnici od kontroly ke kontrole, plnily jeden úkol za druhým a do-

stávaly za to nože různé velikosti a ceny (nože byly papírové, samozřejmě). Po skončení se děti uložily ke spánku. Avšak již v 23,00 hod. opět vstávaly. Družiny dostaly jídlo na celý den, stan a jejich úkolem bylo mimo jiné se dobře dostat co nejbližší strategickému bodu. Opět bylo plno úkolů, kterými se musely družiny prokousat, aby našly Brychtův poklad. Objevením pokladu hra skončila definitivně. Získat poklad nebylo tak jednoduché, neboť byl ukryt uprostřed rybníka (ovšem na voru na hladině).

Nedílnou součástí letní expedice je Olympiáda. Je to však olympiáda netradiční. Tato probíhala asi takto: Start - skočit do vody a obeplavat kůl uprostřed rybníka, připlavat opět ke břehu, rychle se obout, běžet dál vyznačenou cestou, přeručkovat lanovou lávku, hodit šiškou na cíl, přeběhnout po kládě, střelit ze vzduchovky a rychle utíkat do cíle.

Samozřejmě, že konec expedice se neobešel bez slavnostního táboráku. Zde se hrají různé scénky, povídá se, zpívá, ale také se odměňují pionýři odznaky odborností či plamenů a cest, jiskry jsou šátkovány. Tím vlastně končí všechny ty nádherné chvíle, neboť zítra se jede domů.

Po expedici byl srpnový aktiv v rumunských horách.

Zvonek řepkovitý (Campanula rapunculoides L.) Třezelka řecká (Hypericum perforatum L.)

Z výzkumu IV. oddílu

ZVEČERA USINÁ

1. Zvečera usiná valašská dědina,
vánoční ticho se na hů snášá,
v izbečce dokola sedí kolem stola
pri černej hodině chasa naša.

3. Ta chrání rodinu, valašskou dědinu
a všechen náš prostý poctivý lid.
Zlehůčka padá sněh, hlas zvonů vánočních
hlásá po dědině pokoj a klid.

Valašská koleda

2. Koleda ozve se, izbečku nese se
od stropu bělá se nitka tenká
a na ní zlehůčka bálůčka točí se
ze dřeva řezaná holubička.

1979-80

V ZS v tomto roce pracovali 4 oddíly: života v přírodě (1), Ochrany Přírody (2), kulturní historie (3) a lesní moudrosti (4). Skupinový vedoucí: MVDr. Miroslav Toman, hospodář: Pavel Triska - "Kobo", technik: Pavel Žampa, oddíloví vedoucí: Pavel Šmíd (1), Vít Havel (2), Helena Trisková (3), Radim Fišer (4), Ivo Studený (5), instruktoři: Ivana Klímová "Kavka", Petr Steinhauser "Čuta", Helena Valíčková "Žofka", Jitka Burková, Ivo Hložánek "Mrož", Petr Tauš "Šloch", Marek Dvořák "Keram", Zora Pospíšilová, Petr Staněk. Rada: předseda - Radka Taušová, praporečník Vítěk Urban, vedoucí deníku Katka Dědková, předsedové oddílů: Lida Vykoukalová (1), Radka Hajmalová (2), Petr Vítouch (3), Pavlína Tomášková (4), Josef Jeřábek (5).

Jako byl loňský rok spojen s objevováním nových světů, ten letošní byl motivován budováním ideálního města. Na ostrově Atlantida založilo 8 družin své městečka. Za získané body jsme dostávali domy, továrny, letadla, lodě.

Na podzimáku jsme se sešli v Doubravníku blízko místa konání 1. expedice. Navštívil nás náš čestný člen s. Mazač. Zazpomínal na 1. expedici, četli jsme kroniky z této pro nás již legendární doby.

Zimní expedice nebyla letos ve škole, ale využili jsme služeb Čedoku (doufáme, že naposled) a jeli jsme na Suchý vrch v Orlických horách. Bydleli jsme v chatkách, jedli v restauraci. Sněhu nebylo ani v blízkých Čenkovicích, a tak jsme jezdili lyžovat až na Praděd. Hlavní náplní byla hra Atlantida.

Barbudov

Horní Dolní Ves

Naše tradiční únorová akce bruslení se nevyvedla - nebyl led. Šli jsme na výlety. Ani konkurence nebyla jak bývala na závodech Partyzánského samopalů. Vítězné hlídky startovaly v obvodním kole, hlídka starších chlapců se probíjela až do městského kola.

Jarní pochod s trochou zimního počasí byl na Křtinsku. Naše hlasy jsme si porovnaly v pěvecké soutěži Porta ZS. Prvního máje jsme se naposled zúčastnili společně, od příštího roku chodí každý se svou školou.

Pak už následovala jedna akce za druhou, jedna lepší než druhá. Závody na kárách, které jsme si sami vyrobili, vlastivědná soutěž s ZS Moravou, kde v kulturní historii jsme dosáhli dvojnásobného prvenství, fotbálek a vybíjená s Moravou, kde jsme se o vítězství podělili. Akcí pro nejzdatnější a nejšikovnější byl horolezecký výstup na Kozla a neckyáda. Pluli jsme na matracích a duších po Svatce z Tišnova do Veverské

Moraváňov

Kostihany

OPROČNO
7.7.1920

Romana Kyselková - 14 let

Bitýšky.

EXPEDICE

Expedice byla pochodová. Naše cesty vedly přes hřebeny Orlických hor a jejich podhůří do Nového Města nad Metují, kde se sešly všechny oddíly i druhý, který byl po celou dobu v táboře na Kozínku. Připsali jsme si další body do naší hry a rozešli jsme se na další cesty vedoucí údolím řek Metuje a Úpy. Brzy jsme se však sešli na nám dobře známém Kozínku, kde žil první a druhý oddíl. Hra Atlantida vrcholila. Soutěž střídala soutěž. Ráno Olympiáda opět v netradičním duchu. Běh s kládou do kopce, ZScross, talířovka družstev a jednotlivců, střelba, kriket, opičí dráha. A v noci vše vyvrcholilo. Po přelustění morseové zprávy jsme hledali v temných lesích a zrádných bažinách bludičky, od kterých jsme získali poslední a rozhodující body. Zvítězil Morousínov (3. odd.) před Duchnovem (4. odd.).

Plán města MOROUSÍNOVA:

1. vodní elektrárna
2. letiště
3. vodojem
4. vojenská základna s laserovým dělem
5. sluneční elektrárna
6. zpracování rýže
7. univerzita
8. osobní nádraží
9. nákladní nádraží
10. drůbežárna
11. mlýn
12. květiny
13. kravíny, vepřiny
14. jatka
15. strojírna
16. textilka
17. chemička
18. sodovkárna
19. pivovar

Malovala družina
"Morousínov" z III. odd.

1980-81

V tomto roce pracovali v ZS 4 oddíly a jedna samostatná družina 5. oddílu. Skupinový vedoucí: MVDr. Miroslav Toman, hospodář: Pavel Tříska, tajemník: Vít Havel, oddíloví vedoucí: Ivana Klímová (1), Ivo Hložánek (2), Helena Třísková (3), Helena Valíčková (sam. družina), Ivo Studený (5), instruktoři: Petr Steinhauser, Jitka a Ivana Burkové, Petr Tauš, Marek Dvořák, Petr Staněk, Lenka Mrňousová, Zora Pospíšilová, Vítek Urban, Pavlína Tomášková, rada: předseda: Katka Dědková, praporečník: Jaroslav Trepeš, vedoucí deníku: Lída Vykoukalová. Předsedové oddílů: Vlasta Tišnovská (1), Lenka Pilná (2), Petr Vítouch (3), Leona Faimanová (5)

Pionýrský rok byl motivován hrou P 60 (pochod 60), ale žádný oddíl tuto hru nedokončil. Probíhala mezioddílová hra DUHA, do níž se započítávalo bodování oddílů v průběhu roku, hra "Výstup na Eiger" (zimní expedice) a hra na letní expedici. Letos byla zrušena hodnota kandidáta a přijato 7 nových členů (vlastivědců). Z tradičních akcí je nutno uvést podzimní pochod. Oddíly se setkaly v Doubravniku. Na společném večeru proběhla soutěž motivovaná I. expedicí, která proběhla v blízké Prudké.

Tento rok jsme pro změnu uspořádali výstavu z celoroční činnosti v pionýrském domě na Lesné. Zimní expedice proběhla opět, tj. podruhé na Slovensku v Ochodnici a probíhala na ní hra Výstup na Eiger. Sněhu bylo podle zdejší tradice málo, a tak se pořádali pěší výlety do okolí, nebo např. orientační branný běh.

V únoru proběhl Sportovní den - lyžařský zájezd na Lopeník a bruslení na zamrzlých Říčkách u Lišně. V březnu jsme uspořádali závod Střelka, který se skládal z orientačního běhu a azimutového závodu.

Jarní pochod byl na Znojensku, oddíly se sešly v Jevišovicích. Na Květnovém pochodu jsme měli tábor blízko Jedovnice. První noc byla večerní hra - vlajková, druhý den pak byl věnován soutěžím.

Koncem roku proběhl ještě závod hlídek. Pro zájemce proběhl také několikrát výcvik jízdy na koni.

Letní expedice byla v západních Čechách, a to pochodová. Starší oddíly jely společně do Plzně, kde se jejich cesty rozdělily, aby různými trasami Českým a Slavkovským lesem dorazily do Bečova, kde se setkaly s I. odd. V srpnu se řada z nás sešla na aktivu v Roháčích.

XXIX. letní expedice

se konala v nejzápadnější části naší republiky - V ZÁPADNÍCH ČECHÁCH (v oblasti západočeských lázní). Byla to expedice putovní v kraji naší skupinou málo procestovaném. Každý oddíl měl naplánovanou vlastní trasu. Zvolené trasy se navzájem protínaly jen v nejzajímavějších místech, kde bylo také potřeba hrát části celoroční hry DUHA a dohrát ji, včetně vyhlášení vítěze. K tomu účelu se sešly všechny oddíly 10. den v Mariánských Lázních a 20. den v Bečově, kde bylo ukončení expedice a společný odjezd vlakem do Brna. I. oddíl jel jako obvykle později, protože náročnost expedice by děti do páté třídy

v celém rozsahu těžko zvládly. Jeho zkrácená expedice začínala 6. den v Konstantinových Lázních, další trasa vedla přes Mariánské Lázně a Kynšperk do Bečova. II. oddíl pod vedením Ivo Hložánka prošel přes Hracholusky, Konstantinovy Lázně, Ovesné Kladruby do Mariánských Lázní a dále přes Kynžvart, Cheb a Kynšperk do Bečova. III. oddíl začínal svou trasu v Domažlicích a spíše kolem kulturních památek (již podle svého zaměření), viděl Přimdu, Tachov a Jáchymov, Mariánské Lázně, Cheb, Františkovy Lázně, Loket, Karlovy Vary, H. Slavkov do Bečova. IV. družina spojená s V. oddílem začínala expedici v Plzni a dále přes Hracholusky, Betlém, Mariánské Lázně, lázně Kynžvart, lázně Lipová, Františkovy Lázně, Milíře a Slavkov do Bečova.

10. den v Mariánských Lázních byl společný program - olympiáda a současně soutěž DUHY. Olympiáda se odehrála v 6 disciplínách po dvojicích, které se vylosovaly. Disciplíny: běh trojnož (dvojice běžely tak, že měly svázané nohy tak, že jeden měl přivázanou pravou nohu k levé noze druhého), trakaře (jeden z dvojice běžel po rukách a druhý ho vedl a držel za nohy), prolízání (dvojice se držela za ruce a jeden druhého bez puštění podlehl a pak přešel a potom to udělali obráceně), házení talíře (hodnotila se vzdálenost, na kterou druhý závodník chytil talíř, který první závodník hodil), pití Ferdinandova pramene (dvojice měla na polovinu vypít vodu léčivého pramene obarvenou na zeleno a pak ještě kus běžet). I přes nevydařené počasí jsme dokončili hru a expedici.

Jednou z posledních soutěží bylo písničkové klání. Soutěžilo se ve znalosti písní, v nichž se objevovala slova - koně a

vojáci. Sami jsme se až podívovali nad množstvím těch písní.

Závěrečná hra se skládala z mnoha úkolů, které jsme měli co nejrychleji splnit - ve městě. Vyhrála opět IV. družina a po celkovém součtu bodů za celý rok hry se stala absolutním vítězem a vyhrála třídní zájezd do Prahy.

Táborová módní přehlídka

1981-82

Skupinový vedoucí: MVDr. Miroslav Toman, hospodář: Pavel Triska, tajemník: Vít Havel, oddíloví vedoucí: Ivana Klímová (1), Pavel Šmíd (2), MVDr. Miroslav Toman (3), Ivo Studený (4), Jitka Burková (4), Hana Stodůlková (samostatná družina Obzor), instruktoři: Ivana Burková, Marek Dvořák, Lenka Mrnousevová, Vítěk Urban, Pavlína Tomášková, Helena Valíčková, Tomáš Káňa, Kateřina Dědková, Sylva Šikralová, Petr Steinhauser Rada; předseda: Romana Kyselková, přeporečník: Tomáš Horký, vedoucí deníku: Marcela Handlová, předsedové oddílů: David Klíma (1), Lenka Pílná (2), Lida Vykoukalová (3), Jarek Trepeš (4), Michal Mrva (5).

V tomto roce pracovalo v ZS 5 oddílů. I. a V. oddíl mladších pionýrů. Začátkem roku 1982 byl k ZS převeden pionýrský oddíl ZS Obzor, který do té doby pracoval při PS na Veverčí ul. v Brně.

Celoroční hra se jmenovala "Docela malá země". Putovali jsme po Československu, byť jen prstem po mapě, po místech známých i neznámých. Pomocí získaných bodů (kilometrů) jsme se měli přemístit do místa letní expedice a přitom projít co nejvíce míst.

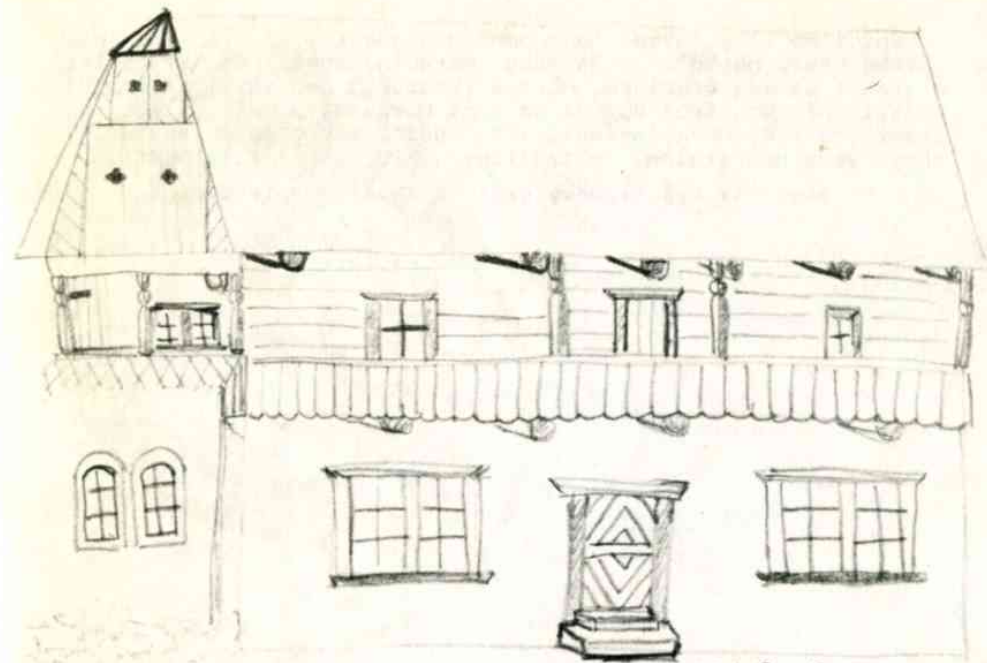
Podzimní pochod byl v prostoru Ždánice u Kyjova. Poznali jsme novou krajinu, typicky moravskou a přece v mnohém neobvyklou. Rozlehlé vinice, podzimem zbarvené listnaté hluboké lesy, uhelné miliře a naftové věže. Na prohlídku Ždánického muzea asi nikdo nezapomene. Z vlastivědné expozice byl cítit obrovský zájem místních lidí o historii rodных Ždanic.

Na zimní expedici jsme zase jeli do Ochodnice, tentokrát jsme ale nelitovali, množství sněhu nás překvapilo již v Brně a v Ochodnici ho bylo ještě o něco víc, a tak si každý zalyžoval podle libosti. Pohádková hra byla O sněhové královně a zlých vlčích. Na jarním pochodě jsme se všichni sešli v Jevíčku. Jaro jsme uvítali nejen tradičním mrskutem, ale i velmi zdařilým večerem jarních lidových písní, zvyků a říkadel.

Květnový pochod u Bystřice nad Pernštýnem byl ve znamení partyzánské bojové hry, která překvapivě skončila bojem na dálku s papírem a tužkou v ruce. Závod hlídek byl společný s Moravou. Ti nejmladší se střetli s ZS Moravou ještě na kulickiádě a na soutěži BESIP. Přiblížily se prázdniny. Před letní expedicí byla ještě neckyáda. Tentokrát se spoustou účastníků a většinou plovoucích plavidel. Plavba z Ivančic do Bránic byla přece jen příliš dlouhá.

XXX. letní expedice

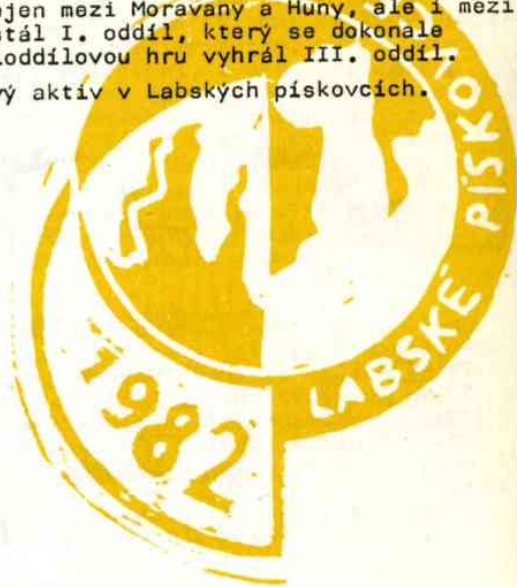
Již potřetí jsme jeli na Kozínek, kde máme vybudovanou táborovou základnu. Protože okolí tábora již dobře známe, vypravily se některé oddíly na své pochody dosti daleko až do Českého ráje a Hradce Králové. Vrcholila mezioddílová hra. Z Kozínku se stalo velkomoravské město Moravnost. Moravské rody (oddíly) navštívili Konstantin a Metoděj i sám kníže Rostislav. Rody to neměly jednoduché, nejenže se každý člen rodu snažil získat některý z titulů bojovník, umělec, řemeslník či staršina, ale také musely bojovat s nadpřirozenými silami o Nocích duchů. Velkomoravská olympiáda zakončená

SOBOTKA 48 LÍDA Vykoukalová III. od

štvanicí na vlka zakončilo i poklidné údobí v životě rodů. Moravské město napadla horda Hunů. Moravané museli odejít do lesů a zrobit si zde hradisko. Hunové (vedoucí) zaútočili příští den za svítání. Vzplanul boj nejen mezi Moravany a Huny, ale i mezi samotnými rody. Nejlépe obstál I. oddíl, který se dokonale skryl všem nepřátelům. Mezioddílovou hru vyhrál III. oddíl.

Po expedici byl srpnový aktiv v Labských pískovcích.

ÚVODNÍK

Draží přátelé a milí čtenáři!

Vítáme Vás při četbě mimořádného čísla našeho listu. Přinášíme nejzajímavější články otištěné v minulých číslech.

SVĚTLA VELKOMĚSTA

Skupina venkovanů se usídlila uprostřed parku a začala konzumovat proviant. Okolní chodci - domorodci se na tuto raritu dívali různě: Někteří s úsměvem na rtech, někteří s úšklebkem a někteří dokonce s hrůzou v očích. Najednou se skupina vypařila a objevila se až v Jičíně. (5)

AKCE V PRACHOVSKÝCH SKALÁCH

Skupinka 11 nezletilých chlapců a děvčat, 2 zletilí a jeden štárbina se pohřešují od dnešního dne. (Šli na borůvky na převísy) (6)

POCHOD SMRTI

A věříme, že ne poslední. Značkovači cest viděli, proč cestu z Panova kříže na Hvězdu značkovali červeně. Stačí totiž štetec namáčet do krve nebohých poutníků zahynulých na cestě. Prát se může v potu těch, kteří prošli. (15)

PUDINGOVÉ ŠOU

Včera z večera se rozhodla tlupa loupežníků, že přepadnou poklidné ležení poutníků. Byli silně překvapeni. V ležení nebylo předpokládané množství cenností. Lupiči navědělí rozčilením co dělat, a tak snědli větší množství pudingu. Budiž jim žaludek lehký! (18)

ELÁN, ELÁN, ELÁN ...

Ať žije eláni Máte příliš lehký batoh? Stačí nabalit 2 chleby a 4 konzervy a váš elán brzy zmizí. (14)

TROSKY HRADU TROSKY

Několik mladých, velkých a malých člověků se vyškrábalo na vršek kopce až k místu, kde se nachází trosky hradu Trosky. Živý, malý a šilhavý přednášeč jim řekl něco o historii hradu. Za chvíli byl všude klid a mír. (8)

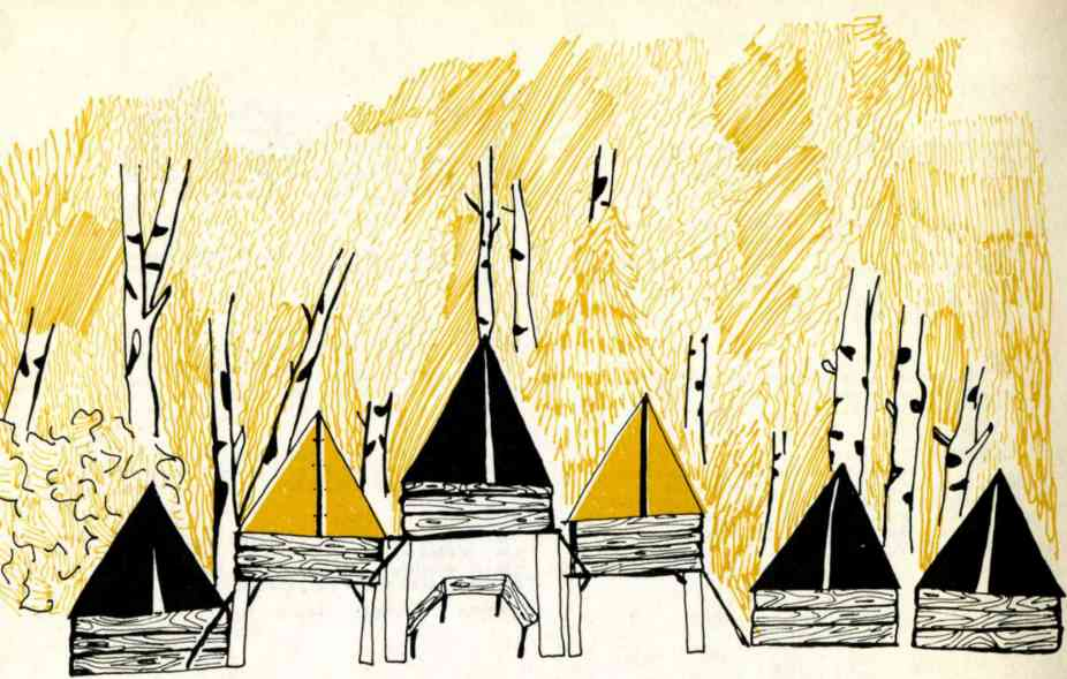
ŠEST + JEDNA

Co je víc, šest nebo jedna? Každý vám odpoví, že šest. Co je však lepší? To už není tak jisté. Někteří dávají přednost jedné. (1)

ZÁVĚR

Ano, již je konec milí čtenáři. Ano, je to tak, musíme se s Vámi rozloučit. Možná, jestli spoluredaktor najde chvíli času, přibude ještě poslední stránka.

Z novin III. oddílu XXX. LE

Tábor na Kozínku

seznam členů ZS

Č. 1 - 250 jsou vypsány ve sborníku č. III z r. 1975

251. Radim Fišer: Květnice (1973)
252. Ivan Stehliček: Rostliny - pozorování (1973)
253. Aleš Pospíšil: Květnice (1973)
254. Helena Třísková: Hry dětí (1973)
255. Petr Tauš: Erby okresních měst v Jihomoravském kraji (1974)
256. Libor Ruth: Slavkov (1974)
257. Aleš Vlkanova: Nová radnice (1974)
258. Lenka Vodičková: Petrov (1974)
259. Jiří Pakosta: Znak měst Jihočeského kraje (1974)
260. Ivana Zdeňková: Luční květiny (1974)
261. Ludmila Večerková: Lesy Strážovské hornatiny (1974)
262. Petr Jirásek: Ptáci Strážovské hornatiny (1974)
263. Ivo Studený: Ptáci Šumavy (1974)
264. Lenka Korsesková: Léčivé rostliny (1974)
265. Magda Mališková: Stromy a keře na Lesné (1975)
266. Darja Pavlíková: CHKO - Jeseníky (1975)
267. Peter Kopor: Kašny a fontány v Brně (1975)
268. Vladimír Bodeček: Ochrana přírody (1975)
269. Jiří Strait: Jarní rostliny (1975)
270. Vašek Štěpánský: Hrady na XXIII. LE (1975)
271. Zdeněk Zlatuška: Houby (1975)
272. Ivo Hložánek: Houby 23. LE (1976)

273. Hana Rotalová: Kostel Nanebevzetí P. Marie (1976)
274. Ivana Klímová: Denní motýli 24. LE (1976)
275. Jitka Musilová: Denní motýli 24. LE (1976)
276. Vladimír Vykoukal: Brněnské knihovny (1976)
277. Roman Lustig: Erby obecně (1976)
278. Jana Staňková: Chodsko
279. Eva Chloupková: Pozorování rostlin
280. Zora Pospíšilová: Stránská skála
281. Jitka Burková: Trávy
282. Jan Svoboda: Moravský kras
283. Helena Valíčková: Běžné houby (1977)
284. Gustav Prokop: Mineralogie (1977)
285. Radek Svoboda: Ptáci (1977)
286. Jiří Blahynka: Nerosty (1977)
287. Petr Steinhauser: Brouci (1977)
288. Iva Vitanovská: Houby
289. Pavel Žampa: Běžní živočichové (1978)
290. Vítek Urban: Dominikánský kostel v Brně (1978)
291. Marek Dvořák: Kraj Vítězslava Nezvala (1978)
292. Petr Staněk: Památky v Brně (1978)
293. Michal Patrák: Slavné bitvy v okolí Brna (1979)
294. Olga Suchánková:
295. Radek Herman: Minerály (1979)
296. Miroslav Ondráček: Brouci (1979)
297. Radka Taušová: Renesance v Brně (1979)
298. Pavlína Tomášková: Houby 27. LE (1980)
299. Lenka Mrňousová: Koniklece (1980)

300. Ivana Burková: Trávy (1980)
301. Petr Vitouch: Telč (1980)
302. Kateřina Dědková: Kůry stromů v Lužánkách (1980)
303. Sylva Šikralová: Květiny kvetoucí koncem května v lomu za
Obřany (1980)
304. Tomáš Horký: Hrad Cimbůrk (1980)
305. Tomáš Káňa: Ivančice (1981)
306. Jan Štingl: Stará radnice (1981)
307. Josef Jeřábek: Způsob života a lidová architektura na
Oravě (1981)
308. Romana Kyselková: Špalíček (1981)
309. Jaroslav Trepeš: Český Šternberk (1981)
310. Hana Stodůlková: Luční květiny (1981)
311. Ludmila Vykoukalová: Kostel v Doubravníku (1982)
312. Pavel Šikral: Pamětní desky v Brně (1982)
313. Kateřina Říhová: Muzea Jihomoravského kraje (1982)
314. Lenka Pilná: Pernštejn (1982)
315. Jiří Šimáček: Slavkov 1805 (1982)
316. Radka Hejmalová: Kostel sv. Tomáše (1982)
317. Eva Tomašíková: Královopolská strojírna (1982)
318. Marcela Handlová: Byliny Kozínku a okolí (1982)
319. Iva Fleischlingerová: Hmyz (1982)
320. Renata Výmolová: Listy (1982)
321. Pavel Süss: Fotografické triky a techniky (1982)

seznam lektorů ZS

Č. 1 - 29 jsou uvedeny jmenovitě ve sborníku č. III

30. Hana Brunecká: Ovocenky (1964)
31. Mojmír Ryška: Táborové stavby (1971)
32. Miroslav Toman: Hry (1973)
33. Pavel Tříška: Stromy (1973)
34. Jan Stavinoha: Problematika tvoření kolektivu v dětských organizacích (1973)
35. Vít Havel: Návrh na pětidenní putování po jižních Čechách (1974)
36. Jiří Mičánek: Ochrana přírody (1974)
37. Marta Jamborová: Vývoj umění od paleolitu k rokoku (1974)
38. Zdeněk Tomeček: Topografie (1974)
39. Ivan Pšikal: Mikulov (1974)
40. Marta Krčmová: Kroměříž (1974)
41. Petr Kudláček: První pomoc (1974)
42. Karolina Holubová:
43. Petr Pšikal: Český Krumlov (1974)
44. Pavel Šmíd: Příprava zimní expedice (1975)
45. Dana Kotulánová: Národopisné oblasti na Moravě (1975)
46. Darja Pavlíková: Sedmidenní putování po Jeseníkách (1976)
47. Helena Tříšková: Heraldika (1979)
48. Radim Fišer: Táborové stavby Zeměpisné společnosti (1979)
49. Ivo Studený: Vysoká zvěř (1979)
50. Ivo Hložánek: Jižní část Moravského krasu (1979)
51. Petr Tauš: Heraldika (1979)

52. Ivana Klimová: Zápisník jisker (1980)
53. Jitka Burková: Přírodověda v oddíle jisker (1980)
54. Helena Valíčková: Hry pro jiskry a mladší pionýry (1981)
55. Zora Pospíšilová: Přírodovědný výzkum v oddíle (1981)
56. Marek Dvořák: Špilberk (1982)
57. Petr Steinhauer: Minima cestovatele (1982)

V naší skupině pracuje kolem sta členů, kteří jsou rozděleni do pěti oddílů. Stovka pionýrů je maximum, které se vejde do jedné klubovny a protože chceme také jezdit spolu na tábory, nedáme svoji základnu dále rozšiřovat. Děti se do skupiny hlásí samy, když se o ZS dozvěděly od svých sourozenců nebo kamarádů nebo je získáváme nábořem na školách.

Ti mladší od prvních do pátých tříd pracují v oddílech Ježci a Krtci, zaměřených na všeobecnou vlastivědu. Učí se zde základům turistiky, poznávají běžné přírodniny, kulturní památky, lidové zvyky a písničky. A hodně si na schůzkách hrají nebo mezi sebou soutěží.

V šesté třídě, po splnění minim cestovatele, přecházejí do starších oddílů, které mají užší vlas-

tivědné zaměření. Členové prohlubují své znalosti přírodovědy, kulturní historie a hospodářského zeměpisu a výsledkem jejich práce jsou vlastivědná pozorování oddílů na pochodech, vlastivědné práce jednotlivců a u těch nejvyspělejších odborné vlastivědné zkoušky. Samozřejmě, že ani tyto oddíly nezapomínají na sportovní nebo bojové hry, členové se učí fotografovat, hrát na kytaru, zpívat lidové i trampské písničky.

Na práci oddílů navazuje činnost celé skupiny. Většina akcí, zvláště vícedenních, je společná, oddíly se potkávají na svých pochodech, na společných nocležištích, u táboráků, jednotlivci bojují o prvenství v lehkootletické olympiádě, závodu hlídek nebo branných soutěžích. Hodnocení práce oddílů je většinou motivováno celoroční mezioddílovou hrou. Díky těmto setkáním se členové mezi sebou znají, spojují je společné zážitky, zpívají spolu na svých cestách vlakem nebo autobusem a ti starší jezdí na akce aktivu.

Činnost naší skupiny je bohatá a náročná. Členové se scházejí pravidelně jednou týdně na oddílových schůzkách, mnozí z nich přicházejí i mimo schůzky na jednání Rady ZS, přípravu akcí nebo na brigády. Scházíme se v pěkně upravené klubovně, máme dostatek turistického materiálu, budujeme vlastní táborovou základnu, to vše z ušetřených prostředků s vynaložením vlastní práce. Díky této náročnosti práce se v ZS líbí především aktivním dětem, které činnost plně zaujala, mají zde své kamarády. Ti také nejvíce podporují dění ve skupině a tím vytvářejí jádro skupiny, základ dobré práce v budoucnosti.

kolektiv vedoucích ZS

Kolektiv vedoucích - skupina mladých lidí, kteří organizují práci společnosti, vedou oddíly, přinášejí nové nápady, tedy promýšlí a řídí celou činnost. V současnosti jej tvoří kolem dvaceti členů mezi 15. a 30. rokem. Oddílovým vedoucím pomáhá v oddíle jeden nebo dva instruktoři, kteří se starají o družiny. Mimo oddíly pracuje hospodář, tajemník, případně další pracovníci, kteří se starají o inventář, archiv, pomáhají organizovat akce. Každý člen kolektivu vedoucích má tedy svoji hlavní funkci, ale zároveň se podílí i na přípravě a organizaci skupinových akcí, mezioddílové soutěže, opravách inventáře, budování podsad a spoustě dalších drobných i větších úkolů.

Vedoucí oddílů, hospodář, tajemník a vedoucí ZS tvoří Vedení skupiny, které je tím hlavním řídicím článkem. Schází se každý týden, aby projednalo všechny denní problémy oddílů, rozdělilo úkoly spojené s přípravou akcí. O zásadních problémech, zejména o plánu na příští rok, přípravě letní nebo zimní expedice jedná celý kolektiv vedoucích. Dvakrát ročně vyjíždíme na vícedenní pracovní poradou, kde kromě těchto záležitostí probíráme metodiku práce s dětmi, prohlubujeme vlastivědné znalosti, seznamujeme se s novými hrami a samozřejmě se bavíme vlastními hrami, zpíváním, sportem.

Akce zábavného charakteru vůbec tvoří důležitou část společného života vedoucích. Je pro nás téměř samozřejmé, že spolu chodíme na koncerty trampských skupin, oslavujeme narozeniny nebo zůstáváme v pionýrském domě po skončení skupinové akce, abychom si zazpívali a popovídali si. Pořádáme závody Rallye

Schodová, turnaj v softballu, účastníme se Malé zeměpisné poroty. A samozřejmě jezdíme na společné akce často speciálně motivované šumařským vandrem, zlatou horečkou nebo závody v autostopu.

Možná malou zvláštností pro ostatní pionýrské skupiny, ale pro nás samozřejmostí je fakt, že naprostá většina vedoucích jsou bývalí členové, odchovanci oddílu. Většina z nich začala pracovat v kolektivu vedoucích, protože nechtěli ztratit kontakt se společností, ve které prožili tolik zajímavého, nechtěli ztratit své kamarády. Mnozí z nich během prvních let odpadli a zůstali ti, které kromě kamarádského pouta vázal ke skupině i vztah k práci s dětmi a snaha předat jim kus toho, co sami prožili.

akce aktivu

Nejen tradiční akce! To není vše, co nám zabírá volný čas. Jsou to i tzv. akce aktivu, kterých se zúčastní vždy nejaktivnější členové. Jsou sice nepovinné, ale přes to svým obsahem přitahují ty, které práce v Zeměpisné společnosti baví.

A výsledek? Pěkné vzpomínky, dobrá parta, zajímavá činnost a snad i legrace. A proč vlastně se tyto akce pořádají? Jejich úkolem je, aby se členové seznámili a sehráli nejen s oddílem, ale i s ostatními členy jiných oddílů a aby se naučili a poznali ještě něco navíc, než znají z oddílových schůzek, výletů a expedic. Všechny akce jsou pořádány za účasti i pomoci Rady ZS.

SLAŇOVÁNÍ

Když jsme se s tímto názvem setkali poprvé, málem jsme ani nevěděli co to je. A tak jsme se to chtěli naučit. Nejdříve jsme to zkoušeli teoreticky. Dostali jsme instrukce, naučili se vázat úvazek, dozvěděli jsme se něco o jištění a bezpečnosti. Teprve potom jsme se vydali na Býčí skálu, k jeskyni Pekárně a na jiná i vzdálenější místa. Někdo se slanovat naučil, někdo nenaučil, ale líbilo se nám to. No a od té doby na výletech nebo na expedici to občas zkusíme.

SRPNOVÝ AKTIV

Tyto aktivity jsou jednou z nejzajímavějších a nepřipravovanějších akcí. Účastní se jich nejaktivnější členové, zejména ti starší, asi od sedmé třídy. Jejich cílem je poznat tu krajinu, kterou nemůžeme poznat společně, ať proto, že by nebyl čas, nebo to nešlo z jiného důvodu. Prvním ze srpnových aktivů byla akce nazvaná

Rumunsko 79.

Příprava na tuto akci byla pečlivá, protože naše výprava byla náročná. Učili jsme se základní rumunská slovíčka, povídali jsme si o rumunských horách. Naším cílem byly východní Karpaty. Podařilo se nám dosáhnout i nejvyšší hory této části Rumunska - Petrosul a poznat ráz krajiny a snad i život lidí v tomto dosud nepřiliš navštěvovaném kraji. Účastníci: Mirek Toman (Pulec) - hlavní vedoucí, Pavel Šmíd

(Šidi) - zástupce, Ivo Studený (Mamut) - vedoucí, zdravotník, Radim Fišer (Hadža) - vedoucí, hospodář, Jan Svoboda (Ježek) - hlavní redaktor vlastivědných novin, Pavel Žampa (Žampík) - hlavní technik, Marek Dvořák (Keram) - zdravotník a další členové: Radek Herman, Petr Staněk, Lenka Mrňousová, Račka Taušová, Pavlína Tomášová, Vítek Urban, Petr Vitouch, Sylva Šikralová, Tomáš Horký.

Odjížděli jsme 18. 3. rychlíkem do Cluje a dál Rodna Velke. Dál nás čekal přechod hřebene Monte Rodnei a zdolali jsme i nejvyšší horu Pietrosul (2305 m). Podívali jsme se i do soutěsek Bicaz. Na závěr jsme si prohlédli Cluj a odjeli jsme do Brna.

Během pochodu jsme vydávali noviny i cestopis. Natočili jsme film "Romania Carpati 79". Součástí programu byly nejen pochod s výstupem, ale i hry, zpěv a koupání. Několik rumunských slovíček, které jsme museli umět!

da (da) - ano
nu (nu) - ne
apa (apá) - voda
cabana (kabana) - chata
drum (drum) - cesta
izvor (izvor) - pramen
marce (markař) - značení
un, una - jeden
doi, dona (doj) - dvě
traí (trej) - tři

patru (patru) - čtyři
cinci (činči) - pět
sase (šase) - šest
sapte (šapte) - sedm
nona (noná) - devět
sece (seče) - deset
piine (pijine) - chléb
supa, ciorba (supá, čorba) - polévka
cartof (kartof) - brambory
nu inteleg - nerozumím

KANOE

Z jara roku 1980 jsme začali chodit do Brna - Komína do loděnice TJ turistů a lyžařů, kde jsme byli zasvěcováni do tajů vodáctví. Nejen, že jsme jezdili na kanoích a kajacích, ale učili jsme se i opatrovat lodě, lepit, čistit a všechno kolem toho. A to všechno vždy jednou za týden. Průběžně chodilo na loděnici asi 10 lidí. Někteří se i vykoupli. Naše snažení vyvrcholilo v září, kdy jsme se snažili sjet Svratku. Nastoupili jsme v Tišnově a vylézali jsme z kanoe jen když bylo třeba loď přenést přes jez nebo přes splav. Pádlovali jsme i přes celou Brněnskou přehradu a až do Komína k loděnici.

SLOVENSKO

Protože se nám v Rumunsku líbilo, tak jsme chtěli opět v srpnu někam jet. A tak jsme vyrazili na BANDR, neboli vandr

v bandě, tentokrát na Slovensko. Bylo to v oblasti Slovenského krasu a Slovenského rudohoří.

Zúčastnili se ho tito lidé: Mirek Toman, jako vedoucí, Petr Tauš, Ivana Klímová, Pavel Šmíd, Helena Třísková, Jitka Burková, Ivana Burková, Lenka Mrňousová, Sylva Šikralová, Marek Dvořák, Jan Svoboda, Vítěk Urban, Pavel Šikral, Tomáš Horký, Petr Vitouch.

A co jsme měli v náplni?

1. den: přeprava z Brna přes Bratislavu, výstupní stanice Zbojská a pak už jen spánek (to bylo něco přes půlnoc).
2. den: přechod části rudné magistrály a první zážitky s lesními robotníky a jejich koni.
3. den: prohlídka ladové jámy a zas další šlapání.
4. den: první styk s civilizací v Muránské chatě se nevydařil - bylo zavřeno. Bez jídla. Musí nás uživit les. Zatím.
5. den: jsme zdolali nejvyšší kopec na naší trase - Stolicu. K večeru již nový styk se slovenskými obyvateli. Vydařený, tentokrát v Čierné Lehotě.
6. den: vlakem jsme se dostali do Plešivca. Se zaujetím jsme prohlédli jeskyni Domicu. Dokonce jsme našli i nocleh ve vesnici, kde většina obyvatel mluvila maďarsky.
7. den: prohlídka okolí a Ladové jeskyně.
8. den: návštěva zajímavé věci - Ōchtinské aragonitové jeskyně. Pak nás čekala již jen cesta do Brna.

Prohlédli jsme si zajímavá místa středního Slovenska a velmi zajímavou a odlišnou přírodu této oblasti. A opět jsme také vydávali noviny, cestopisy, hráli hry a bavili se jak nejlépe jsme uměli.

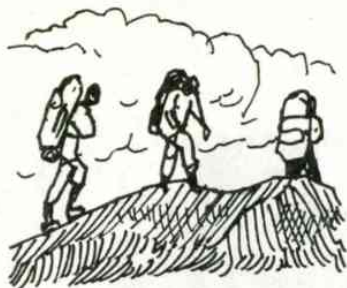
KONĚ

V roce 1980-81 byly pro zájemce zajištěny jízdy na koních. Bylo to v Nových Dvorech u Veverské Bitýšky. A zase se to začínalo od úplných začátků. Nasedání, způsob sedění, samostatná jízda, vysezení. Snažíme se, aby tyto akce se konaly tak, aby jsme se něco naučili. V letošním roce v této akci pokračujeme.

ROHÁČE

Na zakončení školního roku 1980/81 v srpnu opět a zase usku-tečněn a zorganizován aktiv do Roháčů. Zúčastnili se: Mirek Toman, Pavel Šmíd, Helena Valíčková, Petr Vitouch, Jan Štingl, Tomáš Káňa, Lenka Mrňousová, Pavel Třísková, Ivana Klímová, Katka Dědková, Pavlína Tomášová, Sylva Šikralová, Jan Svoboda. Přesné datum konání: 15.-23.8.1981. Byl to horský přechod západní částí Vysokých Tater - Roháčů. Poznali jsme výšky hor - Bystrá 2241, Baníkov 2178, Ostrý

Roháč. Kromě zajímavých pohledů do údolí jsme i slaňovali. A když nebyla práce, dělání výzkumu, nebyly jsme zrovna na pochoď, tak byla zábava. I když nám ze začátku nepřálo počasí, tak se nám to všechno vydařilo.

Doufáme, že se nám každý rok podaří zajistit lákavé akce pro naše aktivní členy. A taky doufáme, že budeme mít i nadále dost aktivních členů.

Práce je rozdělena do 3 kapitol: ochrana přírody a její historie, druhy konikleců, záznamy o vlastním pozorování konikleců. V první části je popsán způsob ochrany rostlin, seznam úplně chráněných rostlin a seznam rezervací v Jihomoravském kraji. V druhé části je zmapován výskyt koniklece v Jihomoravském kraji, provedeno zařazení do biologického systému od říše po čeleď a provedeno seznámení se všemi druhy konikleců, a to včetně vyobrazení. Třetí část se skládá z vlastního pozorování koniklece velkokvětého v lokalitě Kamenný vrch v Bohunicích. Pozorování je zapsáno pomocí fenologických značek. Doplněno fotografiemi. Dále je práce doložena starými recepty, kterými se léčilo v minulosti.

Rozsah práce: 15 stran textu, doplněno 4 mapkami, 15 fotografií, 10 kreseb.

Ukázka z vlastivědné práce:

Koniklec velkokvětý (*Pulsatilla vulgaris* mill. ssp. *Grandis*)

Statná bylina v době květu 5-20 cm vysoká, v době plodu dosahuje lodyha až 50 cm délky. Přizemní listy dlouze řapíkaté, peřenodílné, s cípy 3-7 mm širokými a konečným lístkem zřetelně řapíkatým. Podkvětní lístky jsou dřipené v úzké čárkovité úkrojky, některé jsou porostlé dlouhými stříbřitými chlupy. Květy jsou

nejdříve zvoncovité, později se otevírají. Na vnější straně jsou plstnaté, tmavě nebo světle fialové až bělavé. Tyčinky jsou žluté a sahají až do poloviny koruny. Nažky mají až 5 cm dlouhý chlupatý zobánek. Rozkvěta od března do května na výslunných travnatých místech a ve světlých hájích a také na kamenitých neobdělávaných pahorcích v polích. Sejdeme se s nimi na jižní Moravě a na jižním Slovensku.

Koniklec léčil (staré a nezaručené recepty): charakteristika:

chuť této rostliny je palčivě ostrá, trochu hořká. Sušením se ostrost ztrácí. Předpisuje se při ochromení zrakového orgánu, závratí a melancholii.

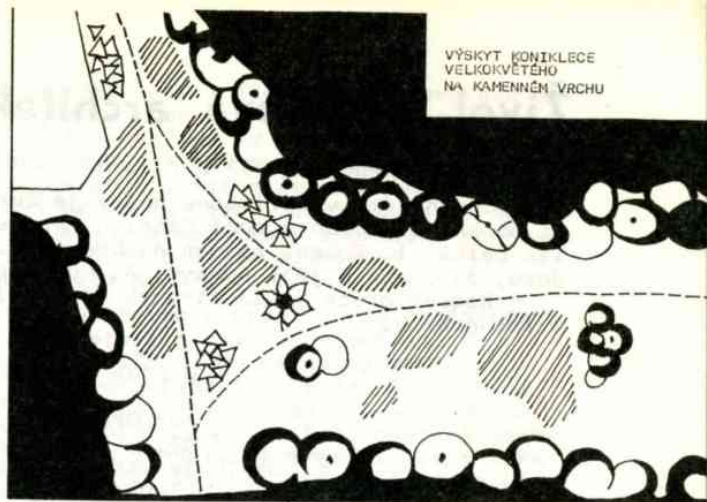
Při závratí: do 1/4 litru šťávy z koniklece namícháme za 10 hal. medu (dostanete v lékárnách) a užíváme každého rána jednu lžici ve stoje.

Při zapálených červených očích: sušené květy koniklece se dají na 3 hodiny do růžové vody a přivážou se přímo na oko, přitom se však nesmí vycházet na čerstvý vzduch.

Proti slabému zraku: 40 g koniklecových listů dáme do 1/2 litru žitné kořalky, necháme nad ohněm destilovat a tím navlhčíme 2 x denně zevně oční víčka.

Nebo vezmeme stejné množství francouzské kořalky, dešťové vody a vody říční a tím oči několikrát denně omýváme. Také je dobré namočit bílou bavlnu do růžové vody a přikládat na oči tak dlouho, pokud nastane zlepšení.

Při pozorování lokality koniklece velkokvětého Kamený vrch jsem se zaměřila jen na část. Označila jsem si trs květů na příhodném místě. Chodila jsem pozorovat přibližně po 5 dnech označený trs. Změnu (stav) jsem zapsala pomocí genologických značek.

Pozorování koniklece velkokvětého - lokalita Kamený vrch 1980

20.3.1980	☞	13.4.1980	☞	☞ skryté poupě
22.3.1980	☞	16.4.1980	☞	○ mladé poupě
26.3.1980	○	19.4.1980	☞	⊙ poupě s viditelnou korunkou
29.3.1980	○	22.4.1980	☞	☞ květ odkvétající
1.4.1980	○	24.4.1980	☞	☞ květ se rozvíjející
4.4.1980	⊙	27.4.1980	☞	☞ květ
8.4.1980	☞	29.4.1980	∞	☞ květ odkvetlý
10.4.1980	☞			

Lenka Mrňousová - 15 let

Život a lidová architektura na Oravě

307

Vlastivědná práce č. 307 z r. 1981

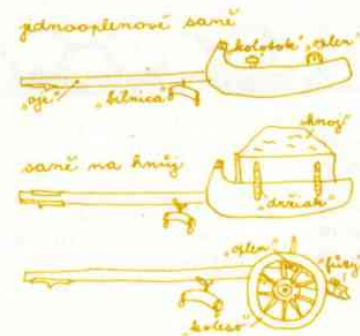
Obsah této vlastivědné práce je čerpán převážně z vyprávění občanů žijících v obci Zázrivá. Práce je rozdělena na několik celků: 1. Způsob života na Oravě, 2. Půdorysný ráz zdejšího domu, 3. Jizba a její úpravy, 4. Hospodářství a obživa na Oravě.

Rozsah práce je 13 stránek textu, 14 kreseb, 5 půdorysů a 4 fotografie.

Ukázka z vlastivědné práce:

"... Obec Zázrivá je jedním z center Oravy. Největší ruch zde bývá v neděli, kdy se zde sjiždějí obyvatelé i ze vzdálenějšího okolí. Na Oravě bývá dlouhá zima, a proto podzim patří přípravě dřeva a krmení pro dobytek na zimu. Na jaře je třeba se postarat o přípravu chudobných políček na setí a sázení. Přes léto se suší seno a začíná sklizeň, co se urodilo. V tom se pokračuje i na podzim. Za výdělkem dojíždějí především muži, a to do továren nebo pracují v lese.

Orava patřila odedávna k chudým krajům a proto i strava byla ubohá. Nejrozšířenějším jídlem zde bylo jídlo

zvané KULAŠA (toto jídlo se jmenovalo i jinak). Připravovalo se následujícím způsobem: "Do teplé vody se nasypala hrubá mouka a ta se za stálého míchání vařila. Vařila se do té doby, až toto těsto drželo pohromadě, nechytalo se nádoby, v níž se pokrm vařil, a drželo na miešačce (vařečce). Potom se tato knedla položila na stůl, na kterém byl prostřen čistý OBRUS (ubrus), pokračovala se nití na plátky. Jídlo se asi tímto způsobem: nakrájené plátky se máčely v na ohni rozpuštěné slatině."

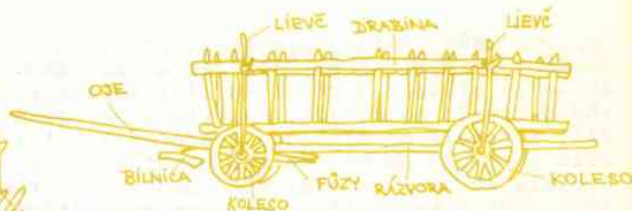
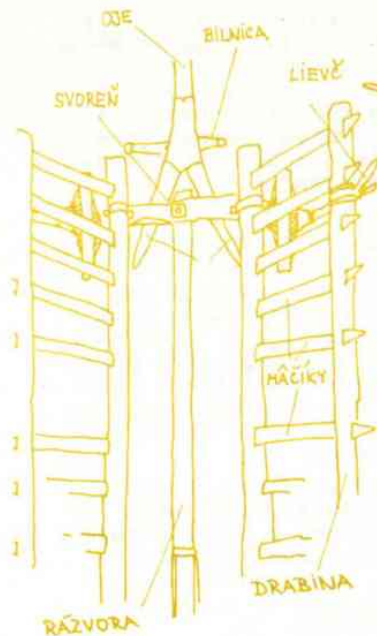
Z kapitoly 1. Způsob života na Oravě

... Domy byly orientovány štítem k cestě. Krom obvyklých štítů na domech se v obci vyskytují i tzv. Sluncové štíty. V čele přes celou šíři domu je "IZBA". Do ní se vstupuje ze dvora přesíni "PITVOREM". Pitvor býval přes celou šíři, nyní je rozpůlen a druhá polovina slouží jako skladiště - "KOMORKA". Na druhou stranu od izby se nachází "ZADNÁ IZBA", původně jako komora, dnes jako druhá obytná místnost. Ke stavení patří také "MAŠTAL, HUMNO, DREVÁREŇ, OVČIAREŇ, VOZÁREŇ", to záleží na velikosti majetku vlastníka stavení. ...

Z kapitoly 2. Půdorysný ráz zdejšího domu

... Asi 1/4 izby zabírá pec s "KOCEM" - odvodem kouře. Nábytek bývá skromný, většinou vyráběn ze dřeva přímo jeho vlastníky. Podél stěn se táhne lavice, v jednom rohu se nachází "STOL" - stůl, dále je v izbě postel, většinou jediná a 2-3 truhly. Stůl slouží zároveň jako spíž, má nahoře kamennou desku a nazývá se "SKŘÍŇOVÝ STUOL".

Z kapitoly 3. Jizba a její úpravy

... Na průměrném "GAZDOVSTVE" - hospodářství - měl hospodář - "GAZDA" asi 1 koně, 2-3 krávy, 1 jalovičku, 1-3 prasata, 15 ovcí, 10-15 slepic s kuřaty a velkého psa. K tomu asi 3,5 ha půdy, kde se pěstovaly brambory "Švábky", oves, ječmen, žito a především tráva na seno. Nejužitečnějším zvířetem byly krávy. Dojilo se 3x za den. Výrobky z mléka se vozily na trh na prodej. Ke každému stavení patřily i různé nástroje a nářadí potřebné k obdělávání půdy. Byly to: vidle, hrábě, kosa, cep, žebřinový vůz, sáně na hnůj, oplénové sáně na dřevo, vůz na tahání velkých klád z lesa, pluh apod.

Z kapitoly 4. Hospodářství a obživa na Oravě

Josef Jeřábek - 14 let

309.

český hrad Šternberk

Vlastivědná práce č. 309 z r. 1981

Český Šternberk zaujímá významné místo mezi středočeskými památkami pro svoji zachovalost, architektonickou hodnotu, dochovaný obranný systém i původní interiéry s četnými uměleckými památkami. Práci si všímá okolí hradu, historie výstavby, architektury jednotlivých částí a heslovitě je popsána i prohlídka hradu. Rozsahem nejobsažnější je líčení historických událostí, které se vztahovaly k výstavbě hradu nebo života na něm, změny majitelů, významu a postavení hradu v různých historických obdobích. Kapitola o historii postihuje i všechny podstatné přestavby hradu, zaznamenává stavitele hradu, kteří dali hradu svůj charakter a popisuje architektonický vzhled jednotlivých částí.

Pisatel v práci využil řady materiálů a sám hrad několikrát navštívil, mohl proto uplatnit i řadu vlastních postřehů. V popisu jsou časté odkazy na současný stav a význam jednotlivých detailů.

Rozsah práce je 23 stran textu, 13 vlastních fotografií, 4 plánky a náčrty, další dokumentační materiál, 8 pramenů použité literatury.

Ukázka z vlastivědné práce:

"... Na počátku husitských válek patřilo celé zdejší panství i Konopiště Petrovi ze Šternberka, jenž je znám jako roz-

hodný nepřítel husitského hnutí. Vystoupil proti němu několikrát vojensky (r. 1419 přepadl husitské poutníky u Nahorub, r. 1420 bojoval proti Žižkovi u Sudoměře a u Poříčí nad Sázavou); padl v bitvě pod Vyšehradem r. 1420 pomáhaje císaři Zikmundovi. Jeho odchod z politického dění vlastně zachránil šternberské hrady před dobytím stále sílící husitskou stranou. Petrova vdova Perchta, rozená z Kravař, se totiž i se svými podannými přihlásila k programu známých 4 pražských artikulů a tím dosáhla ochrany mírnější husitské strany tzv. pražanů.

Zdejší šternberská větev vymřela Perchtiným synem Petrem, který odkázal Český Šternberk svému poručíkovi Aleši Holickému ze Šternberka, členovi druhé větve. Panství Konopiště se tedy majetkově oddělilo, zdědil je Petrův bratr Zdeněk. Alšovým dědicem se stal jeho nezletilý vnuk Petr, jemuž po otci připadl hrad Leštno (nyní Liš-

no) u Benešova. Petrovým poručíkem byl Zdeněk Konopistský ze Šternberka, známý svou účastí na veřejném dění v druhé polovině 15. století. Z původního stoupence Jiřího z Poděbrad se stal vášnivým odpůrcem jeho politiky, vůdcem neblaze proslulé Jednoty zelenohorské a hlavním exponentem zahraniční intervence.

Hned na počátku domácí války Jednoty s králem Jiřím vložil Zdeněk na Český Šternberk svoji vojenskou posádku. Mladý Petr se zatím utekl na Moravu. Královské vojsko zatím oblehlo v r. 1467 všechny Zdenkovy hrady, mezi nimi i pevný Český Šternberk. Když nemohlo být hradu hned dobito, byl obklíčen obléhacími baštami, aby byl vyhladověn; z okolních návrší byl odstřelován z velkých praků. Výsledek se dostavil až po příchodu vojenské posily královského vojska. Rozbořený hrad byl po té i se zdejším panstvím zastaven nejprve nejvyššímu písaři Burianu Trčkoví z Lípy, který měl o dobytí hradu nejvyšší zásluhy; po něm jej držel Čeněk z Kunštátu. Petrovi ze Šternberka byl hrad vrácen (spolu s Leštnem) až v r. 1479. V roce 1490 zrušil král Vladislav Jagellonský někdejší manský závazek poloviny Šternberského zboží ke královské koruně ..."

Jaroslav Trepeš - 14 let

GRYF (horní polovina orlice,
dolní lev, kreslí se z pro-
filu)

BAZILIŠEK (drak s kohoutí
hlavou, má silný lalok a
hřeben)

č.47, 51

heraldika

Jednou z prací, které vznikaly v tomto období, byla i lektorská práce Heleny Trískové a Petra Tauše, zabývající se heraldikou. Má sloužit jako metodická příručka pro vedoucí a instruktory, kteří chtějí svůj oddíl s touto tematikou seznámit. Práce je obohacena hrami, které dětem napomáhají osvojit si základní heraldická pravidla, poznávat rodové, městské, církevní a cechovní znaky (např. heraldické pexeso, domino, loto a heraldickou změť). Práce je rozdělena na dvě části.

První část obsahuje historii a pravidla heraldiky, druhá část seznamuje s metodickými postupy při práci s dětmi.

Z této práce se dozvíme co je to heraldika, jak se vyvíjela, kdo to jsou heroliti a jak chodili oděni, které barvy, kovy a kožešiny se používají a v jakém jsou vzájemném poměru. Seznámíte se např. s různými štíty a jejich staletým vývojem. Zajímavá je stať o heraldických znaméních, jako jsou heroldské figury a figury obecné. Zaujmou nás různé obludy a nestvůry, které se v heraldice vyskytují (např. meluzína, bazilišek, harpye, mořská panna apod.).

Práce nás seznamuje s heraldickými pojmy

jako např. přilbice, pokrývka, klenot nebo štítonoš.

Na obrazové příloze je zachycen vývoj státního znaku, seznámíme se s vývojem městských, církevních, rodových a cechovních znaků.

Vybrala jsem na ukázkou část pojednání o vývoji městských znaků: "... městské znaky se většinou vyvinuly z pečetí. Je to vysvětlitelné tím, že prvotní heraldika byla osobní či rodinná a týkala se pánů a jejich čeledi, druhé složky heraldiky, které začaly užívat znaků její způsob napodobily ...". Celá práce je doplněna kresbami a malbami, které pomáhají celou tematiku pochopit.

H R Y

Součástí lektorské práce Petra Tauše a Heleny Třískové je také několik her na procvičení znalostí o heraldice. Mají pomáhat vedoucím k udržení pozornosti a zpřístupnění některých témat. Hry je možné použít i při plnění minim. K práci jsou přiloženy pomůcky ke hrám (hrací plány, kartičky). Pro příklad uvádíme jednu z her:

LOTO

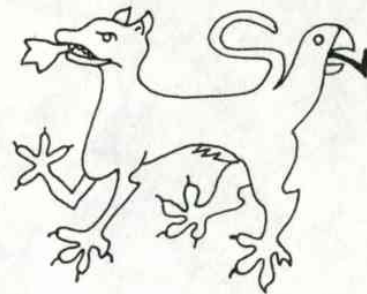
Hra je určena pro 4 hráče. Každý dostane tabulku se 6 políčky, ve kterých jsou napsaná jména rodů. Vedoucí postupně ukazuje jednotlivé karty. Hráč si musí rychle uvě-

Lažanští	z Kunštátu	z Landštejna
Černínové	Rožmberkové	z Lichtenštejna

domit, zda erb, který vedoucí právě ukázal, není erbem některého z rodů, jež má na tabulce. Jestliže ano, přihlásí se o kartu a přiloží ji na správné políčko. Vyhrává ten, kdo má na konci hry správně zaplněná políčka. Ke hře je nutná dobrá znalost rodových erbů.

Helena Třísková a Petr Tauš

18 a 17 let

AMFISBÉNA (má dvě hlavy, jednu vpředu, druhou vzadu pod ocasem)

č.52

přírodověda v oddíle jisker

Lektorská práce č. 52 s názvem "Přírodověda v oddíle jisker" byla napsaná během roku 1979-81. Jsou v ní podrobněji zpracovány ty body výchovného systému pro jiskry, které se týkají přírodovědy. Práce by měla sloužit jako pomůcka pro vedoucí hvězdiček a jisker v přírodovědných oddílech. Protože je určena malým dětem, text je doplněn mnoha obrázky. Jsou zde uvedeny nejdůležitější zástupci rostlin, a to jak bylin, tak i dřevin, nejznámější volně žijící zvířata a nejčastěji chované domácí druhy zvířat. V práci najdeme rady pro ty, kteří se rozhodnou doma chovat některé malé zvířátko nebo se starat o běžné druhy pokojových rostlin. Hry, do klubovny i ven, které jsou uvedeny v závěru, by měly sloužit k procvičení všeho co se děti naučí o přírodě, jak na schůzkách, tak i ve škole. Práce je doplněna ukázkami z činnosti jisker během roku i na táboře.

Práce obsahuje 84 stran textu, hry v obálkách, kresby dětí a fotografie.

Jitka Burková - 17 let

AMPELIŠKA

SLUNEČNICE

HEŘMÁNEK

Nechceme tvrdit, že naše práce byla vždy úspěšná, že jsme nikdy neměli problémy. Každá cesta k vrcholu byla vždy provázena blouděním při hledání nových, dosud málo prošlapaných stezek. Řada členů, pionýrů i vedoucích, skončili na půli cesty, našla si jiné kamarády i jiné zájmy. Byla léta bohatá i chudá. Částečnou omluvou nám je, že vše co jsme dělali, bylo v amatérském nadšení a vlastním přesvědčení o potřebě nových cest.

Zeměpisná společnost jde dál "po cestách vlasti". Uděláme i v budoucnosti vše proto, aby její příští kilometry byly pro všechny členy zárukou radosti, nových objevných cest i dobrého kamarádství.

O b s a h :

Ú v o d	str. 1
I. část	
Typický rok práce v ZS PCV	str. 4
rok 1977 -78	str. 7
rok 1978 -79	str.11
rok 1979 -80	str.17
rok 1980 -81	str.23
rok 1981 -82	str.27
II. část	
Seznam členů a jejich členských prací	str.33
Seznam lektorů a jejich lektorských prací	str.36
Společnost v současnosti	str.38
Kolektiv vedoucích	str.40
Akce aktivu	str.42
III. část	
Koniklece - L. Mrňousová (práce č.299)	str.49
Způsob života a lidová architektura na Oravě - J.Jeřábek (práce č.307)	str.52
Český hrad Šternberk - J. Trepeš (práce č.309)	str.55
Heraldika - H. Třísková a P. Tauš (lektorské práce č. 47 a 51)	str.59
Přírodověda jisker - J. Burková (lektorská práce č.52)	str.63
Z á v ě r	str.64

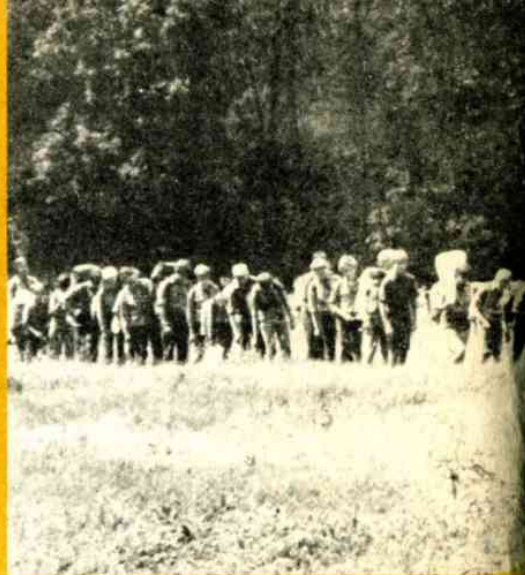
Sborník sestavili:
pionýři a vedoucí ZS PCV,
ve spolupráci s Kruhem
přátel PO ZS PCV

Sborník vydal:
Dům pionýrů a mládeže Brno

Náklad: 700 ks

Sborník vytiskl:
JmPSM v Brně

Neprošlo jazykovou úpravou,

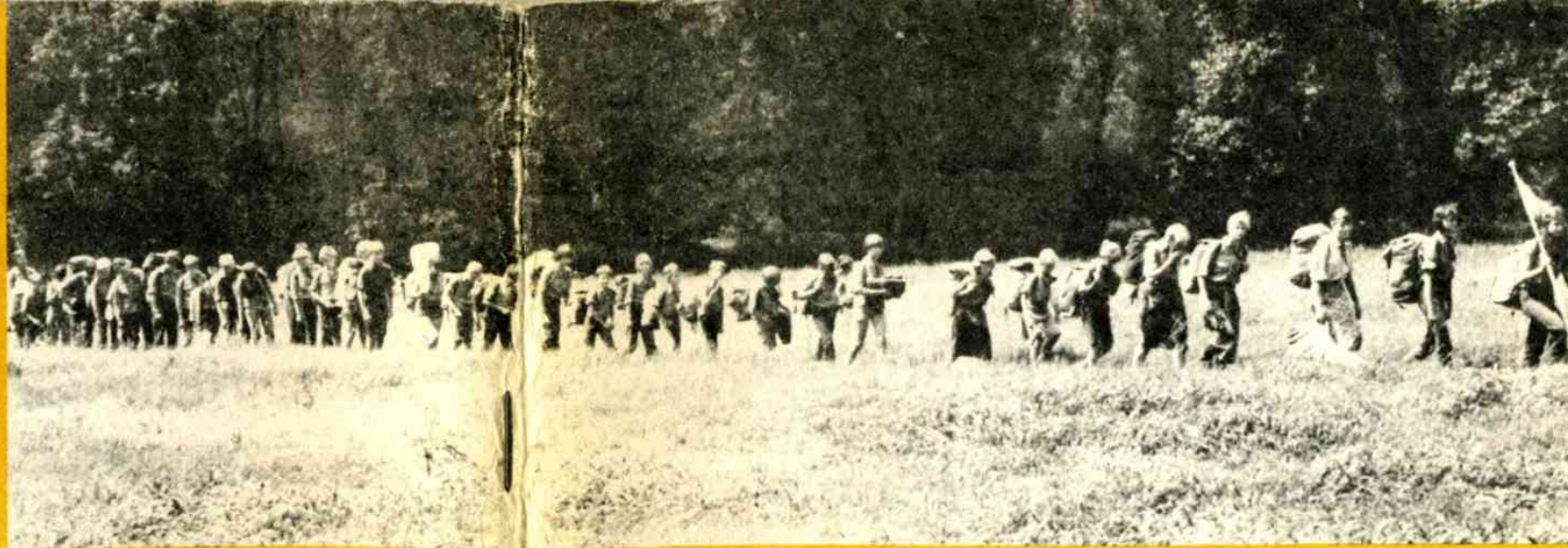

Sborník sestavili:
pionýři a vedoucí ZS PCV,
ve spolupráci s Kruhem
přátel PO ZS PCV

Sborník vydal:
Dům pionýrů a mládeže Brno
Náklad: 700 ks

Sborník vytiskl:
JmPSM v Brně

Neprošlo jazykovou úpravou.

5.sborník Zeměpisné společnosti * Po cestách vlasti *